

udvikling byder sig selv som det historiske grundlag, med en bytradition overtaget fra Sydeuropa. Først med den politiske uafhængighed (1830) sker der en begyndende differentiering, hvor etageejendomme dukker op og en citydannelse toner frem. De nye byer bevarer skakbrætmonstret med få modifikationer. Dette er den store migrationsperiode, der først slutter omkring 1930, hvorefter de interne migrationer bliver den altdominerende faktor i den eksplosionsagtige vækst, der ledsages af skyskraberkvarterer i centrum og de velkendte favelas, der som en voksende ring slutter byen inde. Med dette nye bybillede som grundlag finder forfatterne tiden inde til en behandling af de bygeografiske problemer, og i fyldig skildring præsenteres man for den demografiske transgression og de moderne byteoriens indpasning i det urbane mønster. Det skinner overalt igennem, at de to forfattere har et mangeårigt, personligt kendskab til urbaniseringen i Sydamerika og dens problemer, og man ser med glæde frem til Teil II, der skal omhandle den regionale byudvikling.

Viggo Hansen

Herbert Wilhelmy und Axel Borsdorf: Die Städte Südamerikas. Teil 2: Die urbanen Zentren und ihre Regionen. – (Urbanisierung der Erde; Bd. 3; 2). Borntraeger Verlagsbuchhandlung, Berlin, 1985. IX, 486 s., ill. 28 cm. Pris ikke oplyst.

Sydamerikas rivende urbaniseringsproces begrunder denne bog. Urbaniseringen i de enkelte lande er beskrevet kortfattet. Dernæst er et repræsentativt udvalg af byer fra hvert land gennemgået mere grundigt. Stilen er inspireret af den gode gamle »lån-derkunde«, og beskrivelserne omfatter især fysiske forhold som gadenet og byplaner. Nogen sammenfattende fremstilling er ikke tilstræbt. Teksten er meget grundig og omfattende og vil være nyttig for de, der beskæftiger sig med enkelte byer. Bogen er velillustreret og forsynet med omfattende litteraturfortegnelse og index.

Christian Wichmann Matthiessen

Charlie Pye-Smith and Chris Rose: Crisis and conservation: conflict in the British countryside.

Penguin, Harmondsworth, 1984. VIII, 213 s., ill. 20 cm. GBP 3.95.

Den landlige idyl er død, hævder forfatterne, som offer for økonomiske kræfter, og de største misdædere er interessegrupper inden for landbrug, skovbrug og våd-

områder; og naturfredningen møder ingen opbakning fra regeringens side. De ser således en trussel i, at britisk jord er i hænderne på kun 1% af befolkningen, og at dette fåtal hører til de toneangivende kredse og til storkapitalen, der udnytter de skattebegunstigelser, der følger med ejerskab til jord og skov, ligesom planlægningskontrol med britisk landbrug knap nok eksisterer, og bl.a. ligger uden for The Town and Country Planning Acts bemyndigelse. Der sættes ikke mindst på vegetationsformationernes historie med henblik på at erkende den britiske arv i naturen. Der sluttes med et katalog over fredningsorganisationer, ment som en appel til publikum om at melde sig i kampen mod de omsiggribende ødelæggelser af naturen.

Viggo Hansen

Kenneth Olwig: Nature's ideological landscape: a literary and geographic perspective on its development and preservation on Denmark's Jutland heath. – (London research series in geography, 5).

Allen & Unwin, London, 1984. XIX, 115 s., ill. 24 cm. GBP 15.-.

Kenneth Olwig, der bor og virker i Danmark, er Ph.D. fra University of Minnesota over en afhandling: The Morphology of A Symbolic Landscape. Denne foreligger nu i en forkortet og omarbejdet udgave i nærværende publikation. Forf. fremlægger i denne resultaterne af et historisk-geografisk studium over den jyske hede fra ca. 1750 til i dag. Arbejdets udgangspunkt er den måde, hvorpå dette særlige stykke natur har fået litterært og anden kunstnerisk udtryk, og det er forf.s tese, at disse udtryksformer gennem deres ophav har været med til at præge den danske befolknings almene kendskab til den danske hede, men derudover haft afgørende indflydelse på behandlingen af heden i div. økonomiske rapporter og i den sidste ende også på de betænkninger, der har dannet basis for lovgivningsarbejdet fra den danske regerings side. Hovedpersonerne i denne litterære analyse er Blichers, Dalgas' og Aakjærs arbejder og med H.C. Andersen og Goldschmidt som »bipersoner«, og på baggrund heraf redegøres der for Hedesagen og for Hedeselskabets program som for modsætningsforholdet mellem dettes nyttepolitik og Naturfredningsrådets bevaringsbestræbelser. I hele dette forløb ser forf. en afspejling af udviklingen af begrebet natur (»nature«) fra først at være et udtryk for det vilde, uberørte og uforanderlige, hvortil den jyske hede regnedes,

gennem et ideologisk landskab hørende romantikken til, og frem til at være et landskab, der udstyres med målelige, fysiske egenskaber, repræsenteret ved naturforskeren J.F. Schouw. Arbejdet er rigt illustreret med kortgengivelser og fotografier med relation til begivenhedsforløbet i hedens historie gennem mere end 200 år.

Viggo Hansen

Emil Meynen: Gazetteers and glossaries of geographical names of the member-countries of the United Nations and the agencies in relationship with the United Nations: bibliography 1946-1976.

Steiner, Wiesbaden, 1984. XVII, 518 s., 24 cm. Pris ikke oplyst.

Den her foreliggende samling af henvisninger til kildemateriale til stednavne i hele Verden, indsamlet i årene 1965-74, omfatter ordlister over geografiske navne, udkommet efter 1945, hvorfor den allerede ved udgivelsen er forældet. I den korte oversigt, der behandler publikationer fra Danmarks Statistik og fra Stednavneudvalget foruden enkelte andre kilder som Post- og Telegrafvæsenet (!), men alle maritime stednavneoversigter mangler. Redaktionen har haft store problemer i selve afskrivningsprocessen som f.eks. Å henh. Aa, Ringkøbing med Hjørring, områder for områder, ligesom der skrives indelling og husotandstal. Tilsvarende »stavefejle« ses også under Sverige.

Viggo Hansen

Environmental Resources Ltd.: Acid rain: a review of the phenomenon in the EEC and Europe.

Graham & Trotman, London, 1983. VII, 159 s., fig. 31 cm. GBP 12.50.

Denne bog redegør for et meget aktuelt emne nemlig den sure nedbørs effekt på miljøet. Først beskrives generelt den sure nedbørs dannelse og kemiske sammensætning samt spillet mellem den sure nedbør og dennes mulige effekt på miljøet, hvorefter mere specifikke problemstillinger tages op. Her behandles i kapitler for sig trædøden i Europa især Tyskland, den sure nedbørs effekt på landbrugsafgrøder og den sure nedbørs effekt på det aquatiske miljø, der især er kendt fra forsørede søer i Skandinavien. Endvidere behandles den sure nedbørs indflydelse på forvitringen af bygningsværker, og i et kapitel diskuteres dens indflydelse på den menneskelige sundhed. Endelig diskuteres de økonomiske konsekvenser ved kontrolforanstaltninger til nedsættelse af nedbørens surhedsgrad.

Bogen er nøgtern og sober i sin fremstilling af problemerne, og den er derved et godt bidrag til den ofte hede debat, der føres omkring den sure nedbørs indflydelse på miljøet.

Henrik Breuning Madsen

Plant production and management under drought conditions: papers presented at the symposium, 4-6 October 1982, held at Tulsa, OK, U.S.A. Ed. by John F. Stone, Wayne O. Willis. - (Developments in agricultural and managed-forest ecology, 12). Elsevier, Amsterdam, 1983. VIII, 389 s., ill. 25 cm. Pris ikke oplyst.

Denne bog gengiver de forskellige indlæg fra et symposium i USA omhandlende de nyere forskningsresultater omkring planteproduktionen på The Great Plain i USA. Denne region er kendetegnet ved ofte lange tørkeperioder, der har stor indflydelse på dyrkningsforholdene. De enkelte indlæg er meget tekniske og henvender sig udelukkende til specialister. Det bør nævnes, at et afsnit i bogen omhandler remote sensings anvendelse til bestemmelse af vandstress i planter og jord.

Henrik Breuning Madsen

Bodenkundliche Kartieranleitung. Red. J.-H. Benzler, (et al.). 3. verb. u erw. Aufl. Schweizerbart'sche, Hannover, 1983. 331 s., ill. 18 cm. DEM 19.80.

Denne bog er en guideline udviklet til beskrivelse af tyske jorde. Bogen er udgivet i lommeformat og i en indbinding, der gør det muligt, at have den med i felten.

Der gives en grundig vejledning i profilbeskrivelse, som den udføres i Tyskland, og de forskellige jordtyper i det tyske klassifikationssystem beskrives. Bogen er systematisk opbygget med en god indholdsfortegnelse, der gør det let at arbejde med den. Der er i bogen flere afsnit, der kan give god inspiration til den, der selv vil opbygge lignende systemer.

Henrik Breuning Madsen

Peter Frankenberg: Ähnlichkeitsstrukturen von Ernteertrag und Witterung in der Bundesrepublik Deutschland. - (Erdwissenschaftliche Forschung; Bd. 17). Steiner, Wiesbaden, 1984. XV, 265 s., ill. 30 cm. DEM 148.-.

Bogens ærinde er at analysere sammenhænge mellem klimaet og udbyttet for landbrugsafgrøderne. For en 20-årig periode er der indhentet oplysninger om udbytterne for en række afgrøder i samtlige 234 Kreise i BRD, mens de tilsvarende kli-

maoplysninger er hentet fra 55 klimastationer.

Gennem et udvalg af multivariable statistiske analyser (multipel regression, faktoranalyse o. a.) anskueliggøres de ovennævnte sammenhænge. Resultaterne af de mange forskellige sammenstillinger af materialet dokumenteres udførligt i en lang række tabeller og kort. Sidstnævnte er desværre næsten ulæselige p.g.a. et meget uheldigt signaturvalg, og dermed er bogens værdi stærkt reduceret for den læser, som først og fremmest søger et samlet overblik over analysens resultater.

Anette Reenberg

Raymond C. Loehr: Pollution control for agriculture. - 2. ed. Academic Press, Orlando 1984. XVII; 467 s., USD 44.-.

Denne bog behandler et emne, der er meget aktuelt set i relation til de landbrugsmiljø diskussioner, der er oppe i tiden. Bogen redegør først for strukturændringerne i det amerikanske landbrug, især dem efter 2. verdenskrig, og de farer det medfører for miljøet. Den beskrevne udvikling kan stort set overføres til danske forhold. De miljømæssige konsekvenser af denne strukturændring beskrives lidt for kort i et enkelt kapitel, hvorefter resten af bogen (over 3/4) beskriver forskellige metoder til nedbringelse af forureningen. Disse spænder lige fra forskellige typer af rensningsanlæg til forskellige dyrkningsformer.

Det er en let læst og velskrevet bog, der bør læses af de, der vil forstå landbrugsmiljø problemerne og kende noget til løsningsmodeller.

Henrik Breuning Madsen

Uwe Treter: Die Baumgrenzen Skandinaviens: Ökologische und dendroklimatische Untersuchungen.

Steiner, Wiesbaden, 1984. 111 s., ill. 23 cm. DEM 24.-.

Dette er første bind i en serie af »Wissenschaftliche Paperbacks« om arbejdsmetoder og forskning inden for geografi på grundlag af regionale eksempler. Forfatterne gør meget ud af begreber og definitioner og har mange litteraturhenvisninger. Bogen behandler klima og livsformer nær trægrænsen, helt overvejende langs birkens yderste forposter. Temperatur, fugtighed og snedække analyseres som limiterende faktorer bl.a. belyst ved flere tidsserier. Trægrænsens fluktuationer omtales i relation til den menneskelige påvirkning.

Kr. M. Jensen

Peter Kronberg: Fernerkundung der Erde: Grundlagen und Methoden des remote sensing in der Geologie.

Enke, Stuttgart, 1985. IX, 394 s., ill. 21 cm. DEM 148.-.

Der gives i bogen en oversigt over de fysiske principper for remote sensing teknikken. Herefter følger en gennemgang af forskellige overfladers spektrale egenskaber, samt de i dag eksisterende optagelsesprocedurer. Senere gives en præsentation af de vigtigste billedbehandlingsteknikker. Afslutningsvis demonstreres og diskuteres informationsindholdet i og anvendeligheden af remote sensing data inden for geologien. Bogen indeholder herudover anvisninger på anskaffelsesmuligheder for remote sensing data samt omfattende litteraturhenvisninger.

Bjarne Holm Jakobsen

A profile of Dutch economic geography/ed. by Marc de Smidt and Egbert Wever. - (Man and environment; 16).

Van Gorcum, Assen, 1984. IX, 201 s., ill. 24 cm. NLG 35.-.

De artikler, nederlandske økonomiske geografer præsenterede ved IGU kongressen 1984, er samlede i denne bog. Derved gives en profil af fagets nuværende arbejdsområde og stadi. Artiklerne fokuserer på virksomhedens adfærd, når nylokalisering overvejes, og hører under teorien om de komparative fordele. Der er dog også regionalgeografiske indfaldsvinkler. De 10 artikler giver et godt samlet billede af industrilokaliseringens udvikling og behandler desuden moderne erhvervstyper som organisationer og administrative virksomheder.

Christian Wichmann Matthiessen

Jörg Stadelbauer: Regionalforschung über sozialistische Länder. (Erträge der Forschung, Bd. 211).

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1984. VII, 181 s. 20 cm. DEM 31.-.

Bogen kan kort og godt karakteriseres som en litteraturoversigt over geografisk forskning fokuserende på de socialistiske lande. Men oversigten har følgende begrænsninger. Den omfatter kun tysksproget litteratur, og så inddrages østrigsk, schweizisk og østtysk litteratur kun sporadisk. Vesttyskland har en lang tradition for østeuropaforskning, men tidsmæssigt er udvalget her begrænset til perioden efter 1970, hvor Vesttyskland officielt, bl.a. med Grundlagetraktat med DDR, anerkendte realiteterne, herunder de eksisterende grænser, i Europa. Landene, der behandles, er Sovjet-